

JUBILARNO IZDANJE

# HRVATSKA RIJEČ

BROJ 1/2017

Glasilno Kulturno-prosvjetnog društva Hrvata u Bugarskoj



**N.J.E. LJERKA ALAJBEG,**  
VELEPOSLANICA REPUBLIKE  
HRVATSKE U BUGARSKOJ  
SPECIJALNO ZA ČASOPIS  
„HRVATSKA RIJEČ“



**POTPREDSJEDNIK  
JE HRVATSKE VLADE,  
DAVOR IVO STIER,**  
OJAČAO VEZE  
S BUGARSKOM

**25** GODINA

**DIPLOMATSKIH ODNOSA  
IZMEĐU BUGARSKE I HRVATSKE**

## UREDNIČKI ODBOR

### Glavna urednica

Hristina Jankova  
hristina\_jankova\_47@mail.bg  
hristina\_hr@mail.bg



### Odgovorni urednik

Svetoslav Pintev  
svetoslaspintev@abv.b

### Prijevod

Harry Stojanov  
softis@softisbg.com

### Suradnici

Serdiki-Andrej Popov  
Tereza Tankova  
Pavel Antonov

### Tisak

„Multiprint“

### Izdavatelj

Kulturno-prosvjetno društvo  
Hrvata u Bugarskoj

**Časopis se izdaje uz financijsku pomoć  
hrvatskog Državnog ureda za Hrvate  
izvan Republike Hrvatske  
Časopis se distribuira BESPLATNO!**

### Adresa

Sofija, ul. „Knjaz Boris“ 125, et. 4  
+359 2 827 60 69  
+359 899 252 495 – Hristina Jankova

## Poštovani čitatelji,

*Obraćam vam se s velikim poštovanjem.*

*Duboko vjerujem u jedno suvremeno demokratsko društvo gdje duhovni i kulturni prostor bugarsko-hrvatskoga prijateljstva zauzimaju svoje važno mjesto. To je i središnja tema na stranicama našega časopisa.*

*Nastojanje je našeg glasila za obogaćenjem ovoga prostora kako bi on neprekidno poticao kulturni i duhovni razvoj. S čistim pomislama, svijetlim idejama i dubokom vjerom u sutrašnjicu...*

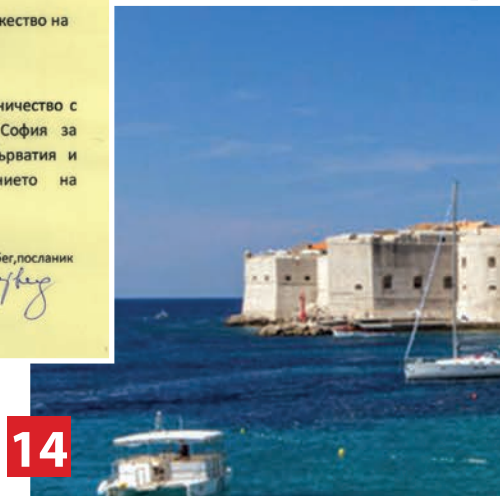
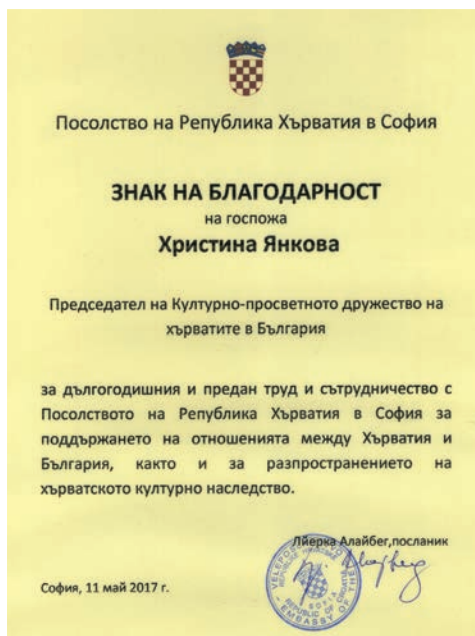
*Sunčana Bugarska i Sunčana Hrvatska naši su domovi. Naši su državni poglavari jedan drugom pružili ruke, te razmjenjuju misli na raznim europskim forumima, što je doprinos i dokaz za suradnju i razvoj odnosa između naših zemalja. U tom smislu na stranicama našega časopisa nastojimo da prikazemo različite dimenzije dugogodišnjih prijateljskih uzajamnih odnosa između dvaju bratskih naroda.*

*Budimo poletni, puni optimizmom i vjerom u dane u koje će nas okupljati misli i djela, te važan je zadatak našega časopisa napraviti ih vidljivima.*

*Svako društvo ima svoje diskusije i način izražavanja tako da se i mi svojim etičkim, moralnim i čudorednim normama nalazimo u javnom prostoru. Naš je časopis djelo namijenjeno narodu.*

*Želimo vam sreću i uspjeh u vašim pothvatima i djelima.*

**Uz najiskrenije pozdrave:  
Hristina Jankova, glavna urednica**





# SADRŽAJ

*Diplomacija*  
**25 GODINA  
DIPLOMATSKIH ODNOSA  
IZMEĐU BUGARSKE I HRVATSKE** ..... 2-3

*Diplomacija*  
**POTPREDsjedNIK JE HRVATSKE VLADE,  
DAVOR IVO STIER, OJAČAO VEZE  
S BUGARSKOM**..... 6

*Izložba*  
**„JEZIK SVETI MOJIH DJEDOVA:  
HRVATSKO-BUGARSKE USPOREDNICE“** ..... 8

*Svečana misa*  
**OCI KARMELIĆANI  
SLUŽILI SU MISU ZA DOMOVINU**..... 9

*Obljetnica*  
**IZLOŽBA U SELU MRAMOR  
NČ „Sv. Ivan Rilski – 1922.“**..... 10

*Obljetnica*  
**HRVATSKI UČITELJI U POSJETU  
OPĆINI MRAMOR**..... 11

*Izložba*  
**IZLOŽBA NA TEMU „SVEMIR“  
POSTAVILI SU UČENICI KOJI UČE HRVATSKI**..... 12

*Suradnja*  
**VELEPOSLANICA ALAJBEG PREDLOŽILA JE  
USPOSTAVLJANJE PRIJATELJSKE SURADNJE  
IZMEĐU VARNE I SPLITA**..... 13

*Rute*  
**BISERI HRVATSKE** ..... 14

*Maraton*  
**SPORT**..... 16

*Hrvatsko-bugarski rječnik*  
**NEKOLIKO RIJEČI O  
HRVATSKO-BUGARSKOM RJEČNIKU**..... 17



# SLAVIMO 25. OBLJETNICU međunarodnog priznanja Hrvatske i uspostavu diplomatskih odnosa između Hrvatske i Bugarske

**NJ.E. LJERKA ALAJBEG, VELEPOSLANICA REPUBLIKE HRVATSKE U BUGARSKOJ**

*Još su svježja sjećanja s početka 1992. godine kada je naša zemlja, usred ratnog vihora, razorena i ranjena, postigla međunarodno priznanje kao neovisna i samostalna država, najprije od članica tadašnje Europske zajednice, a onda nekoliko mjeseci kasnije i od većine država svijeta primitkom u punopravno članstvo Ujedinjenih naroda.*

*Put ka samostalnosti, nažalost, plaćen je brojnim žrtvama, ljudskim i materijalnim, čije posljedice još uvijek nisu zacijelile. Sloboda nam nije bila poklonjena, za nju smo se izborili i to na svim poljima, od bojnog, političkog, do diplomatskog. Svi mi, koji smo bili sudionicima tog procesa, ponosimo se mnogim postignućima naše domovine na domaćem i međunarodnom planu, kako tada, tako i u sadašnje vrijeme. Pri tom smo svjesni ozbiljnih zadaća koje nas još očekuju kako bismo razvili u svojoj punini brojne potencijale i unaprijedili društvo u cjelini na svim područjima; od gospodarstva, obrazovanja, znanosti, socijalnih standarda i drugih područja koja određuju jednu zemlju razvijenom bogatom demokratskom državom.*

***Hrvatska je zemlja iznimne ljepote, bogate prirodne, kulturne i povijesne baštine, vrijednih ljudi i višestrukih potencijala.***

*Upravo nas to obvezuje da svoju ponovno osamostaljenu državu, prvi puta priznatu od Svetog oca 879. godine, negujemo, unaprjeđujemo i čuvamo za buduće generacije, koje će se s ponosom sjećati na žrtvu svojih predaka i ljubav kojom su stvarali svoju neovisnu domovinu.*

***Hrvatska je, zajedno s Bugarskom, članica euro-atlantskih integracija, dionikom mnogih značajnih svjetskih organizacija, u kojima naše dvije zemlje blisko surađuju i zajedno pružaju svoj pozitivan doprinos razvitku i unaprjeđenju međunarodnih odnosa.***



*Bugarska je bila među prvim državama koje su priznale Republiku Hrvatsku, s njom sklopile diplomatske odnose i pružale joj veliku pomoć na putu njene samostalnosti. Hvala, stoga, Bugarskoj i prijateljskom bugarskom narodu. ■*



# 25 GODINA DIPLOMATSKIH ODNOSA IZMEĐU BUGARSKE I HRVATSKE

Diplomatski odnosi između Bugarske i Hrvatske, naročito u dotičnom razdoblju od 1991. do 2015. godine nisu dobro istraženo pitanje, unatoč povijesnoj, zemljopisnoj i jezičnoj blizini dvaju naroda.

Cilj je ovoga članka razmotriti veze između Bugara i Hrvata nakon početka demokratskih promjena u objema zemljama, odnosno od 1991. godine do danas uz naglasak na njihovim političkim, privrednim i kulturnim dimenzijama. U tu se svrhu moraju riješiti glavni zadaci u svezi s istraživanjima veza između političkih vođa obiju zemalja, njihovih bilateralnih sastanaka, tema od zajedničkog interesa, zajedničkih inicijativa, diplomatskih napora, postignutih sporazuma i gesta dobre volje. Glavna je hipoteza, koju moramo dokazati, da se odnosi između njih mogu definirati kao saveznički i prijateljski. Malo je akademskih radova u tom smjeru, nije zavidan ni broj onih koji žele istraživati tu temu unatoč poboljšanja uvjeta za rad na toj temi. Bugarska strana kao da je zapostavila novo Balkansko slavensko pitanje, kao što bismo ga nazvali, tj. odnose između slavenskih naroda na Balkanu nakon rušenja Berlinskoga zida.

I političari, i učenjaci, pa čak i predstavnici privrede i kulture uputili su se dalje od današnje Slovenije u potrazi za boljom perspektivom ali odustajući raditi na lokalnom tlu koje nije manje plodno od onoga u Zapadnoj Europi odnosno s druge strane Atlantika.

Danas je, kada su i Bugarska i Hrvatska punopravne zemlje članice EU i Nato pakta, došlo vrijeme obratiti posebnu pažnju na bilateralne odnose pri čemu vodeću ulogu mora imati diplomacija koja ima 74-godišnju povijest.

Docent doktor Rumjana Božilova koja godinama radi na temi bugarsko-hrvatskih odnosa, u svom članku u časopisu „Europa 2001“ iz 2007. godine određuje 7 etapa odnosa dviju zemalja na međunarodnoj razini, pri čemu prva etapa uključuje Srednji vijek do osvajanja Bugarske od strane Turaka, dok zadnja sedma etapa uključuje razdoblje od 1991. godine do danas, a u toj se etapi dešavaju demokratske promjene u Bugarskoj i Hrvatskoj i utvrđuje euro-atlantska orijentacija obiju zemalja.

U svom kratkom istraživanju zaustavit ću se na zadnjoj etapi razvoja bilateralnih odnosa prvo kao suvremenik ovih procesa, a drugo, kao slavist, filolog i novinar koji sa zanimanjem tijekom zadnjih 10 godina prati političke i kulturne odnose.

## PRIZNAVANJE NEOVISNOSTI HRVATSKE

Prije službenog uspostavljanja diplomatskih odnosa između dviju zemalja godine 1991. hrvatska vlada traži



pomoć od Bugarske u svezi s eskalacijom ratnoga sukoba, a priznavanjem neovisnosti republike i osudom aktivnosti Jugoslavenske armije.

Tim povodom, u bugarsko veleposlanstvo stiže službeno pismo od predsjednika hrvatske vlade Franje Gregurića upućeno predsjedniku bugarske vlade Dimitru Popovu kojim se apelira za priznavanje nezavisnosti zemlje, te se predlaže uspostavljanje punih diplomatskih odnosa.

Bugarska je država sebi postavila za cilj dinamiziranje veza između dviju zemalja. U isto vrijeme naša zemlja preuzima obvezu za isporuku kako kratkih strojica i streljiva tako i ključne za obranu Slovenije i Hrvatske protuzračnih i protutenkovskih raketa.

Jugoslavija upućuje optužbe, koje podnosi UN-u, da Bugarska prodaje oružje Hrvatskoj na početku rata. Ovo dovodi do upućivanja diplomatske note od strane Jugoslavije. U tom dokumentu se vadi zaključak kako vodstvo Hrvatske vodi aktivan i namjeran kurs stvaranja antisrpskoga bloka na Balkanu u koji želi privući i Bugarsku.

Unatoč teškoj ratnoj situaciji u bivšoj jugo-republici, u jesen 1991. godine u Sofiju stiže predsjednik njezine vlade

Gregurić a na poziv vlade Dimitra Popova, dok bugarska privredna delegacija putuje u posjet Zagrebu.

**Službenim dočekom predsjednika hrvatske vlade na vladinoj razini, de facto je postavljen temelj službenih bilateralnih odnosa, čime Sofija neizravno priznaje hrvatsku državu.**

Dogovoreno je otvaranje diplomatskog predstavništva za trgovinu, turizam i kulturu u glavnom gradu Hrvatske, koje bi kasnije preraslo u veleposlanstvo. Slični su uvjeti i za hrvatsko predstavništvo u Sofiji. Tako dolazi 15. siječnja 1992. godine kada Bugarska službeno priznaje neovisnost Hrvatske zajedno sa istom Makedonije, Slovenije i Bosne i Hercegovine. Možemo mirno reći da je priznavanje posljedica javnog raspoloženja Bugara kao podrška hrvatskoj stvari i napora karijernih diplomata vezanih za probleme Zapadnog Balkana.

**Diplomatski odnosi na razini veleposlanstva uspostavljeni su 13. kolovoza 1992. godine. Hrvatska ima svog veleposlanika u Sofiji sa studenoga 1992., dok Bugarska akreditira svog prvog veleposlanika u Zagrebu dana 29. ožujka 1994. godine.**

Između dvije zemlje ne postoje otvorena ili sporna pitanja bilo kakvoga karaktera.

Zbog ratnih aktivnosti na teritoriju Hrvatske do 1995. godine i autoritarnog i nacionalističkog kursa koji je slijedio pokojni predsjednik Franjo Tuđman, politički dijalog između dviju zemalja bio je relativno ograničen. Ipak, od strane Georgija Pirinskog ostvaren je prvi posjet bugarskoga vanjskog ministra Zagrebu (u lipnju 1995). Dogovoreno je potpisivanje niza sporazuma, poglavito u gospodarskoj sferi, i parafiranje ugovora o prijateljstvu i suradnji. Prvi službeni posjet bugarskog državnoga poglavara Hrvatskoj održan je u siječnju 1996. godine. Predsjednik Željko Želez se sastao sa svim prvim političkim ljudima zemlje (Tuđmanom, Pavletićem, Matešom).

U gospodarskoj sferi, u razdoblju od 1992. do 2000. godine potpisano je devet različitih ugovora, pogodba i sporazuma. Stalno se izmjenjuju posjeti ministara, partijskih vodstva, rektora, znanstvenih i kulturnih delegacija.

## DETUĐMANIZACIJA HRVATSKE

Prvi predsjednik Hrvatske, Franjo Tuđman, upravljao je svojom zemljom 9 godina. To sa znanstvenog gledišta daje razloga razdoblje od 1991. do 1999. godine nazvati „Tuđmanizacijom Hrvatske“. Kao što sam gore naveo, kurs upravljanja bio je autoritarni i nacionalistički kakav su na početku 21. stoljeća Hrvati osjetili da im neće više biti od koristi, te su potražili način „detuđmanizacije“ odmah nakon smrti svog inače velikog predsjednika. O takvom procesu počeo je govoriti tada i Stipe Mesić, slijedeći hrvatski državni poglavar

(2000–2010). Proces u hrvatskom društvu nakon smrti vođe ne utječe na bugarsko-hrvatske odnose. Što više, veze između dvaju naroda iz ove etape održavaju se i dalje, dograđuju i produbljuju tijekom slijedećih godina. Sofija pomaže Zagrebu u bržem prevladavanju svojevrsne vanjskopolitičke izolacije zemlje iz 90-ih godina.

Republika Hrvatska priznaje postojanje bugarske nacionalne manjine. Razvijaju se bilateralni odnosi na području gospodarstva, znanosti, vjerskih pitanja, kulture, obrane. Godine 2005. na Sveučilištu u Zagrebu osnovana je Katedra za bugarski jezik i književnost.

Nakon sastanka poglavara Katoličke crkve u Hrvatskoj, kardinala Franje Kuharića, sa Simeonom, metropolitom Bugarske pravoslavne crkve za Zapadnu i Srednju Europu, utemeljena je Bugarska crkvena općina u Zagrebu. Počinje redovita izmjena posjeta na razini predsjednika, vlada i parlamenata. Prvi predsjednik bugarske Vlade koji je stigao u posjet Zagrebu nakon proglašavanja neovisnosti, bio je Ivan Kostov. Za vrijeme razgovora sa Stipom Mesićem glavne su teme privredni projekti, transportni koridori, odnosi s EU i NATO paktom, regionalna sigurnost.

Hrvatski je predsjednik Mesić jedan od onih državnih poglavara koji su najčešće dolazili u posjet Bugarskoj. On stvara bliske odnose sa svojim bugarskim kolegom Georgijem Prvanovim (2002-2012). Energetika je jedna od tema za koje oba državna poglavara izražavaju trajni interes.

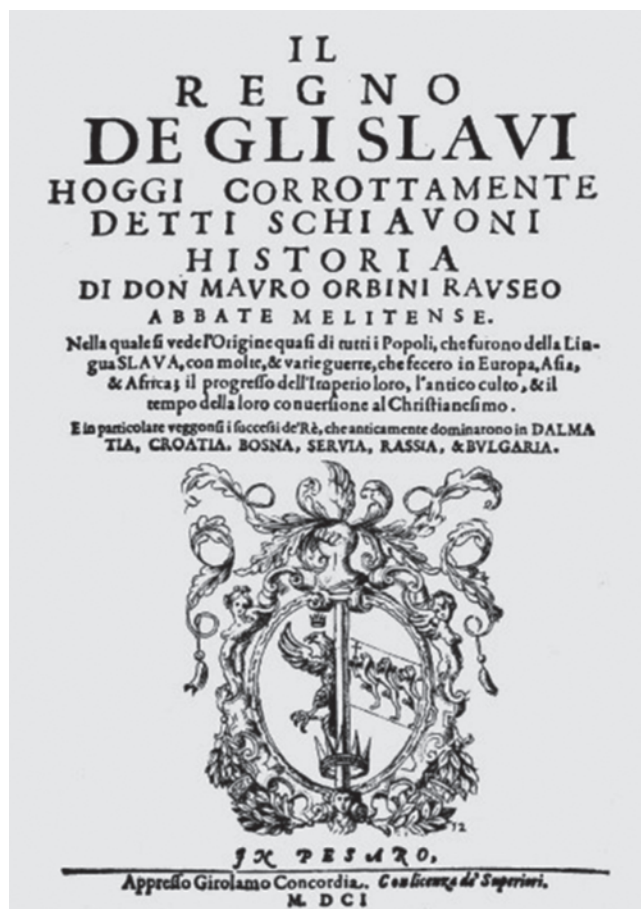
**Mesić lobira kod Muamara Gadafiga za oslobođenje pritvorenih bugarskih medicinskih sestara u trenutku kada su bugarsko-libijski odnosi stigli najnižu točku. On održava bliske odnose s pukovnikom i jedan je od posrednika između Bugarske i Libije u diplomatskoj sagi koja je trajala više od sedam godina (1999-2007).**

Kasnije, a nakon izbijanja građanskog rata u Libiji, kada zemlje iz cijeloga svijeta počinju hitno evakuirati svoje državljane, bugarska vlada šalje zrakoplov koji bi vratio bugarske državljane iz ove afričke zemlje koja je doživjela kaos. U avionu su ukrcani također šezdeset hrvatskih djelatnika koji stižu u Sofiju. Nijedna druga zemlja nije se složila da to obavi. Zbog ove hrabrosti bugarske diplomacije odnosi između Hrvatske i Bugarske postaju još dublji, što se odražava i na odnose u sferi gospodarstva, ali na prednjem planu i dalje ostaje stabilizacija Jugoistočne Europe, članstvo u NATO paktu i EU.

„Trokut oko Srbije“ – tako možemo odrediti sljedeći glavni trenutak u bugarsko-hrvatskoj diplomaciji u razdoblju 2000–2010. godine. On je povezan s priznavanjem Kosova kao neovisnu državu. U tom procesu se uključuje i Mađarska. Godine 2008. samo Hrvatska nije članica EU ali revno ide putem prema punopravnom članstvu, te u onom trenutku (2008) bila je na vratima NATO pakta.

Odvajanje je najnovije države u Jugoistočnoj Europi, Kosova, složen proces. Ona se u jedno te isto vrijeme mora odvojiti od bivše Jugoslavije, razgraditi državnu infrastrukturu Srbije, izgraditi novu državu višenacionalnoga karaktera, te dobiti međunarodnu legitimaciju. Mjesec dana





nakon što se Kosovo samoprolašava kao država 18. ožujka 2008. godine, Bugarska, Hrvatska i Mađarska već ga priznaju. Ova je diplomatska inicijativa važan element napora Bugara, Mađara i Hrvata, koji traju više od stoljeća, održavati najtješnje moguće veze između sebe, te raditi zajedno bez obzira na povijesni kontekst.

## BUGARSKA I HRVATSKA ZAJEDNO U EU I NATO PAKTU

Dana 1. siječnja 2007. godine Bugarska postaje punopravna članica EU. Pet i pol godina kasnije u veliku europsku obitelj ulazi već i Hrvatska. To se događa 1. srpnja 2013. godine. Međutim, još prije toga obje zemlje postaju dio Sjevernoatlantskoga pakta: Bugarska s 2004. odnosno Hrvatska s 2009. godine. Zato uvjetno možemo odrediti da treće desetljeće bilateralnih odnosa dviju država koje razmatramo u ovom članku počinje teći nakon 2010. kada su obje zajedno u obitelji EU i NATO pakta. Međutim, prije nego stignemo dovdje, jedna od glavnih poruka diplomacije koje su upućivane na bilateralnim sastancima jest ta da obje zemlje nisu konkurenti na putu u EU, zato Hrvatska i traži a Bugarska joj pruža bezuvjetnu podršku tijekom cijeloga procesa pregovora, a na svim razinama, te po liniji euroatlantske suradnje. Bugarska pruža Hrvatskoj političku i stručnu pomoć na svim razinama. Osobina koju moramo obilježiti je ta da za vrijeme sjednica paneuropskih političkih stranaka, a nakon ulaska Hrvatske u EU – i europskih institucija, zemlje se navode abecednim redom zbog njihove

ravnopravnosti. Svrstavanje abecednim redom ide prema engleskim nazivima zemalja, što postavlja Bugarsku (Bulgaria) i Hrvatsku (Croatia) jednu pored druge. Ovo je činilac koji olakšava komunikaciju što ponekad utječe na građenje zajedničke pozicije, a najmanje na raspravu i komentare prigodom ad hoc glasanja.

Hrvatska strana pokazuje zanimanje za iskustvo bugarskih općina u iskorištavanju sredstava strukturnih fondova EU. Regionalna suradnja, infrastrukturni i energetski projekti, te unutareuropska pitanja (Schengen, eurozona, europska vijeća) već su jedne od glavnih tema bilateralnih odnosa.

**Važno je podvući ono što je rekao hrvatski predsjednik Ivo Josipović u Sofiji (u listopadu 2013) da strateški interesi Bugarske i Hrvatske potpuno podudaraju.**

Jedan je od novih prioriteta u zajedničkom radu uključivanje Zapadnog Balkana, koji se u politologiji definira već kao „preostali Balkan“, u EU, što bi zajamčilo veću stabilnost u regiji. Te korake podržava i sadašnja predsjednica Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarović koja je sasvim nedavno bila u državnom posjetu Bugarskoj. Hrvatska je predsjednica podvukla da Bugarska može biti korisna za zemlju i svojim iskustvom u iskorištavanju fondova EU.

Bugarsko-hrvatski politički odnosi u posljednjih 25 godina ispunjeni su dobronamjernošću, partnerstvom i uzajamnom potporom. Međutim, za razliku od rastućega trenda u političkim odnosima, u gospodarskom ih smislu ne karakteriziraju visoke razine trgovinske razmjene i investicija (prema podacima Bugarske narodne banke od 2000. do 2014. hrvatske investicije u Bugarsku iznosile su oko 54,3 milijuna eura, a bugarske u Hrvatsku 3,2 milijuna eura). Na otvorenju zajedničkoga bugarsko-hrvatskoga poslovnog foruma hrvatski predsjednik Ivo Josipović zaključuje da potencijal u bilateralnoj gospodarskoj suradnji nije realiziran. Na gotovo svim bilateralnim susretima ističe se politička volja obje zemalja za prevladavanjem te slabe točke u bilateralnim odnosima, a aktiviranjem suradnje u infrastrukturnim projektima, energetici i turizmu.

**Suradnja na području kulture, obrazovanja i znanosti, koja je utemeljena sporazumom iz 1995., neprestano se produbljuje.**

Razvoj političkih odnosa dviju zemalja u bliskoj će budućnosti određivati njihovo članstvo u EU, NATO paktu i pojava regionalnih problema. Produbljivanje zajedničkih inicijativa u okviru međunarodnih organizacija i zajednička nastojanja pretpostavka su za bolje pozicioniranje dviju zemalja u europskoj arhitekturi. Ne na posljednjem mjestu, zona nestabilnosti u nastajanju, koja se proteže Grčkom, Makedonijom, Kosovom, područjem Sandžaka u Srbiji i Bosnom i Hercegovinom, uskoro će zahtijevati snažno regionalno partnerstvo, povjerenje i intenzivni dijalog za prevladavanje mogućih izazova sigurnosti u jugoistočnoj Europi. ■

Ivan KARČEV

# POTPREDsjedNIK JE HRVATSKE VLADE, DAVOR IVO STIER, OJAČAO VEZE S BUGARSKOM

## ON JE OSTVARIIO IZNIMNO KORISTAN SLUŽBENI POSJET SOFIJI



Bugarska i Hrvatska zajedno igraju odlučujuću ulogu u utvrđivanju europske perspektive, mira i gospodarskog napretka Balkana. Produblivanje bilateralnih odnosa između Sofije i Zagreba i njihova suradnja u okviru Europske unije, stvaraju ozračje dobrosusjedstva u regiji, te su za zemlje Zapadnog Balkana poticaj za provedbu važnih reformi. Ovo je izjavio bugarski državni poglavar Rumen Radev koji se je dana 30. svibnja ove godine sastao s potpredsjednikom vlade i ministrom vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Davorom Ivom Stierom koji je stigao u službeni posjet našoj zemlji.

Oba su državnika visoku ocjenu dala partnerstvu između Bugarske i Hrvatske u formuliranju zajedničkih pozicija u okviru Europske unije na području turizma i sigurnosti.

**Rumen Radev i Davor Ivo Stier zauzeli su se za jačanje bilateralne suradnje u infrastrukturnoj i energetske povezanosti na Balkanu, te za poticanje robne razmjene između dviju zemalja.**

„Zahvaljujući svojim izvrsnim odnosima Bugarska i Hrvatska rade aktivno kako bi put zemalja Zapadnog Balkana k europskim integracijama bio otvoren, a njihov demokratski razvoj – glavni prioritet“, izjavio je Davor Ivo Stier za vrijeme sastanka, te poželio Bugarskoj uspjeha tijekom predsjedanja Vijećem Europske unije u prvoj polovici 2018. godine.

Bugarska će i dalje aktivno raditi za europsku perspektivu regije Zapadnog Balkana i jamčenje stabilnosti u regiji, izjavio je predsjednik vlade Bojko Borisov za vrijeme sastanka s potpredsjednikom vlade i ministrom vanjskih i europskih radova Republike Hrvatske, Davorom Ivom Stierom.

„Za zemlje Zapadnog Balkana nema alternative europskoj i euroatlantskoj integraciji“, naveo je predsjednik vlade Borisov, te naglasio da je glede te teme naša zemlja uvijek zastupala dosljednu poziciju, prenosi BTA.

On je izjavio da Bugarska i Hrvatska koji su zemljopisno i povijesno povezani sa zemljama regije mnogo bolje shvaćaju probleme i procese na

Balkanu, te mogu igrati vodeću ulogu u Europskoj uniji za postizanje mira i stabilnosti na ovom dijelu kontinenta. Kao sredstvo u tom smjeru navodi se i Proces suradnje u Jugoistočnoj Europi kojim je prošle godine predsjedavala Bugarska, a trenutno Hrvatska. Iskazano je očekivanje temeljitih razgovora između sudionica u Procesu suradnje u Jugoistočnoj Europi, a na samitu čiji će domaćin biti Dubrovnik krajem lipnja.

**Borisov i Stier opsežno su raspravljali i o suradnji između dviju zemalja u Europskoj uniji. Oni su se složili oko zaključka o potrebi za provedbom zajedničke europske energetske politike, te su naglasili zainteresiranost Bugarske i Hrvatske za ideju o zajedničkoj europskoj obrambenoj politici.** Predsjednik je bugarske vlade naglasio da politički dijalog između Bugarske i Hrvatske tijekom posljednjih godina iznimno aktivan, te iskazao zadovoljstvo da između dviju zemalja nema neriješenih pitanja. Kao perspektivno područje bilateralne



suradnje naveden je razvoj infrastrukture. Potpredsjednik vlade Davor Ivo Stier iskazao je posebnu zahvalnost Bugarskoj na podijeljenom iskustvu u iskorištavanju sredstava iz EU fondova.

**Predsjednik se Narodnog sabora i ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Davorom Ivom Stierom.**

**Za uvođenje izravne zračne linije između Bugarske i Hrvatske, te za jačanje bilateralnih i gospodarskih odnosa zauzeli su se ministri vanjskih poslova Bugarske i Hrvatske – Ekaterina Zaharijeva i Davor Ivo Stier.** Ovo je prvi službeni posjet stranog ministra vanjskih poslova nakon preuzimanja dužnosti ministra vanjskih poslova od strane Ekaterine Zaharijeve. Oba su se ministra zauzela za mjere koje bi povećale robnu razmjenu između dviju zemalja i pojačale gospodarsku suradnju.

**Prema riječima ministric Zaharijeve u razdoblju 2015. – 2016. godine robna se razmjena između Bugarske i Hrvatske povećala za oko 7 do 8%.**

Bugarska i Hrvatska iskazale su zajednički stav da je stabilnost u svim zemljama Balkana glavno i važno pitanje, izjavio je potpredsjednik vlade Davor Ivo Stier u svezi s tim da se srbijanski predsjednik Tomislav Nikolić zauzeo za ujedinjenje Republike Srbije i Republike Srpske, te u odgovor na pitanje da li prihvaća promjenu granica u regiji te stvaranje velikih država na Balkanu, javlja Fokus.

„Mi zauzimamo principijelnu poziciju da podržavamo, podupiremo stabilnost, neovisnost Bosne i Hercegovine, te očuvanje njene teritorijalne cjelovitosti. Hrvatska je u stvari prvi i glavni trgovački partner Bosne i Hercegovine. Smatramo da stabilnost u toj državi ovisi o tome da se goruća pitanja rješavaju putem socijalne, gospodarske politike“, rekao je Stier. Potpredsjednik je vlade objasnio da reforme u Bosni i Hercegovini ovise upravo o davanju jedne europske perspektive. „U tom su smislu predviđene promjene u izbornom zakonodavstvu te države. Mi smatramo da će tri državotvorna entiteta – srpski, hrvatski i bošnjački, u Bosni i Hercegovini dobiti odgovaraju-



ću mogućnost pomoću ovih i ovakvih europskih reformi“, dodao je Davor Ivo Stier. On je naglasio da je principijelna prvotna pozicija Republike Hrvatske u odnosu na Bosnu i Hercegovinu da je stabilnost tamo najvažnija, te da ona prolazi kroz integritet cijele države. U svezi sa sastankom s ruskim ministrom vanjskih poslova Sergejem Lavrovim i na pitanje da li su odnosi između Hrvatske i Rusije prije svega odnosi između EU i Rusije, Stier je objasnio: „Ono što vam mogu potvrditi i što sam izjavio na tiskovnoj konferenciji poslije mog sastanka s ministrom Lavrovim jest da je naš dijalog – dijalog zemlje članice EU s Rusijom. U isto vrijeme mi poštujemo ulogu koju Ruska federacija igra u održavanju, zagovaranju mira i stabilnosti“, rekao je on. Prema njegovim riječima ona je važan činitelj mira. „U sažetku mogu vam odgovoriti da mi kao zemlja članica EU i NATO pakta vodimo dijalog s Rusijom ali svakako uz odgovarajuće razumijevanje uloge Ruske federacije“, dodao je Stier.

On je prisustvovao otvaranju izložbe

„Velikani hrvatske umjetnosti 20. i 21. stoljeća“ koja je posvećena 25. obljetnici uspostavljanja diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Bugarske i 25. obljetnici međunarodnog priznavanja Republike Hrvatske. Gosti su u Nacionalnoj galeriji vidjeli djela iznimnih hrvatskih umjetnika Otona Ivekovića, Vlahu Bukovca, Ferde Kovačevića, Ljube Babića Emanuela Vidovića, Otona Glihe, Zlatka Kauzlarića Atača, Ede Murtića i ostalih. Prikazano je 15 skulptura i 40 slika. Izložbu podržali su Ministarstvo vanjskih i europskih poslova i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. Izložbu možete vidjeti u Sofiji do 27. kolovoza ove godine.

**Potpredsjednik vlade i ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Davor Ivo Stier sastao se i s predstavnicima hrvatske dijaspeore u Bugarskoj. On se zahvalio na požrtvornom radu Kulturno-prosvjetnog udruženja Hrvata u Bugarskoj na jačanju veza između dvaju naroda, te zaželio još veće uspjehe.** ■

# Izložba

## „JEZIK SVETI MOJIH DJEDOVA: hrvatsko-bugarske usporednice“



U okviru obilježavanja 25. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske i 25. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa RH i RB, na Sofijskom sveučilištu „Sv. Kliment Ohridski“ 6. ožujka 2017. otvorena je izložba „Jezik sveti mojih djedova: hrvatsko-bugarske usporednice“. Ta izložba jedna je od planiranih manifestacija kojima VRH Sofija obilježava ove značajne obljetnice u RB. Organizator je Veleposlanstvo RH u suradnji s Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu i Sofijskim sveučilištem, s kojim Veleposlanstvo održava iznimno bliske i prijateljske odnose.

**Na svečanosti otvaranja nazočne su pozdravili i prigodno se obratili brojnim posjetiteljima veleposlanica RH u RB Nj.E. gđa Ljerka Alajbeg, rektor Sveučilišta Atanas Gerdžikov, zamjenica rektora Marija Stojčeva, ravnateljica NSK Tatijana Petrić i zamjenica ministra kulture RB Borjana Hristova.**

U programu otvaranja sudjelovali su i studenti hrvatskog jezika sa Sofijskog sveučilišta, koji su govorili stihove Ivana Gundulića i Vesne Parun, vezane za bugarske krajovalike i motive.

Posebno je značajan veliki odaziv diplomatskog zbora, predstavnika bugarskih institucija iz područja znanosti,

kulture, gospodarstva, studenata Sveučilišta, kao i članova hrvatske dijaspore.

U okviru izložbe prikazana je i odgovarajuća literatura iz fundusa Sveučilišne knjižnice, kao i virtualni prikaz sadržaja izložbe. Izložba je medijski široko popraćena od strane dvije televizijske postaje i nekoliko internetskih portala. U svezi s njom bio je i intervju na Bugarskom nacionalnom radiju s Nj.E. veleposlanicom Ljerkom Alajbeg.

Tijekom polusatne emisije slušatelji su imali prigodu upoznati se s bogatstvom povijesnih odnosa između hrvatskog i bugarskog naroda na području kulturnih i političkih odnosa koji su tradicionalno prijateljski.

Najavljena je izložba hrvatskih umjetnika iz 19. i 20. stoljeća iz fundusa gradskog muzeja u Varaždinu, koja je otvorena 30. svibnja u Nacionalnoj galeriji u Sofiji.

Ravnateljica Nacionalne i sveučilišne knjižnice iz Zagreba, dr. Tatijana Petrić, posjetila je Sofiju u sklopu otvorenja izložbe „Jezik sveti mojih djedova: hrvatsko-bugarske usporednice“. Dolazak dr. Petrić u Sofiju bio je prigoda za posjet dvjema najvećim bugarskim knjižnicama: Sveučilišnoj knjižnici „Sv. Kliment Ohridski“ te Nacionalnoj knjižnici „Sv. Ćiril i Metod“.

Održani su sastanci s ravnateljicama ovih institucija na kojima se raspravljalo o mogućnostima daljnje suradnje te je, uz sudjelovanje rektora Sofijskog sveučilišta Atanasa Gerdžikova, potpisan Sporazum o suradnji između Sveučilišne knjižnice i NSK. ■



# OCI KARMELIĆANI SLUŽILI SU MISU ZA DOMOVINU

U okviru obilježavanja 25. obljetnice uspostavljanja diplomatskih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Bugarske, u crkvi Sv. Franje Asiškog u Sofiji održana je 28. siječnja 2017. svečana misa za domovinu Hrvatsku. Na njoj su bili nazočni Hrvati koji žive ili rade u Bugarskoj, članovi hrvatskih udruga i mnogo bugarskih prijatelja.

Svetu misu na hrvatskom jeziku predvodio je otac Bernardin, prior samostana Sv. Josipa u Sofiji uz sudjelovanje Boška Roguljića, obojica karmelićani Provincije sa sjedištem u zagrebačkim Remetama. Karmelićani iz Remeta tradicionalno predvode bogoslužjenje u toj crkvi, nakon

što su se sestre reda Bosonogih karmelićanki preselile u svoj samostan.

Prije mise nazočnima se obratila veleposlanica Republike Hrvatske u Bugarskoj, N.E. gđa Ljerka Alajbeg, koja je evocirala sjećanja na dane stradanja Hrvata, branitelja domovine i civila, u agresiji početkom devedesetih godina prošlog stoljeća i na mukotrpan put do međunarodnog priznanja domovine.

Nakon mise nazočni su se zadržali u razgovoru i obnavljanju sjećanja iz prošlosti o osobnim doživljajima, a zatim je održan mali domjenak. ■



## Krštenje

**O svetkovini Božjeg milosrđa, 23. travnja o.g., u crkvi Sv. Josipa u Sofiji bio je radostan događaj.**

Mlada obitelj Kristina i Dimitar Kožuharovi odabrali su taj divan blagdan kako bi krstili svoju kći Margaritu. U to je vrijeme za veliku radost u Sofiji bio i otac Krzysztof Kurzok, dugogodišnji župnik iz bližnje prošlosti, koji je služio misu.

Pravo udivljenje izazvalo je kod svih župljana iznenađenje koje su pripremili njezini dragi nakon mise. S dvorišta crkve puštena je golema leteća krunica napravljena od balona s helijem. Krunica se digla visoko u nebo, praćena pogledima vjernika. ■





## IZLOŽBA U SELU MRAMOR NČ „Sv. Ivan Rilski – 1922.“

**KPDHB s predsjednicom Hristinom Jankovom, zajedno s upravom Narodne čitaonice „Sv. Ivan Rilski-1922“ selo Mramor, rajon „Vrbnica“, Općina Glavnog grada, priredili su dana 15.12.2016. godine izložbu pod naslovom „Pozdrav iz Hrvatske“.**

Prikazano je trideset foto slika u okvirima koje razotkrivaju ljepotu Republike Hrvatske.

Počasni gosti na priredbi bili su Nj.E. gđa Ljerka Alajbeg, veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Bugarskoj, Pavlinka Pavlova, Karli Katrandžijev i Plamen Atanasov – članovi udruge, načelnik sela Mramor, Ivajlo Ivanov, te od strane općine Vrbnica nazočni su bile gđa Ivanka Čolakova, voditeljica odsjeka za školstvo i kulturu, gđa Darinka Simeonova, glavni referent u odsjeku za školstvo i kulturu. Nazočni su bili i gosti iz 175. OŠ „Vasil Levski“ selo Mramor, predstavnici čitaonica u susjednim selima, te još mnogi ljudi koji su željeli vidjeti izložbu. Gđu Alajbeg su po starom bugarskom običaju dočekali kruhom i solju.

U prepunoj dvorani ukrašenoj velikom božićnom jelkom odslušane su himne Republike Hrvatske i Republike Bugarske. Tajnica čitaonice Diljana Krstanova i knjižničarka Vasilka Hristova pripremile su novogodišnji program u kojem su sudjelovale skupine čitaonice.

Gđa Alajbeg je pozdravila sve nazočne, ispričala je ukratko o bugarsko-hrvatskim odnosima, te je izrazila

nadu da će se uspostaviti prijateljska suradnja između sela Mramor i nekog hrvatskog mjesta.

Nakon velikog folklornog koncerta koji je obuhvaćao pjesme, ples, moderni balet, uz sudjelovanje od najmlađih pa do najstarijih, ljudi su otišli u foaje gdje je postavljena izložba.

S divljenjem i ljubavlju svi su se uspjeli dotaknuti prelijepih mjesta u različitim gradovima u Hrvatskoj, te si izrazili želju posjetiti neka od tih lijepih mjesta. Načelnik sela Mramor, g. Ivajlo Ivanov ispričao je Veleposlanici Alajbeg o svojim posjetima Hrvatskoj zajedno sa ženom Adelinom, o gostoprimstvu i uspostavljenim prijateljskim odnosima. Rekao je također da prvi put selu Mramor u posjet dolazi tako istaknuti gost, te zahvalio veleposlanici Alajbeg.

Svim sudionicima i gostima predstavnici KPDHB razdijelili su srca, simbol milijun srca grada Zagreba, te mnogo suvenira i prospekata darovanih od strane turističke agencije grada Zagreba. Veleposlanica Alajbeg je u ime KPDHB uručila upravi čitaonice pohvalnicu i sliku s izložbe, a načelniku sela – poster sa slikom Zagrebačke katedrale, u okviru.

KPDHB je priredilo catering za sve. Proslava je završila kasno navečer. Zatim se je danima izložba priređena od strane KPDHB u NČ „Sv. Ivan Rilski - 1922.“ komentirala na području i u obližnjim selima. ■



# HRVATSKI UČITELJI U POSJETU OPĆINI MRAMOR

## JOSIP GREGORIĆ, OŠ „LJUBO BABIĆ“, JASTREBARSKO

Načelnik općine Mramor u Bugarskoj gospodin Ivajlo Ivanov i gospođa Ljerka Alajbeg, hrvatska veleposlanica u Bugarskoj, našoj su školi uputili poziv na svečani koncert povodom 95. godišnjice Doma kulture i čitaonice „Sveti Ivan Rilski – 1922.“. Tom su prigodom željeli da zajednički proslavimo njihovu obljetnicu te započnemo pregovore o suradnji i zblizavanju lokalnih zajednica i škola u Hrvatskoj i Bugarskoj.

Ravnateljica naše škole, gospođa Sanja Sertić, rado se odazvala pozivu te je u pratnji učitelja Josipa Gregorića i Marija Samarina, te učiteljica Gordane Kralj, Zvezdane Kurtalj i Martine Tunuković, posjetila općinu Mramor. Naše je učitelje u Mramoru dočekala Hristinka Jankova, predsjednica Kulturno-prosvjetnog društva Hrvata u Bugarskoj, i njezin muž Pavel, koji su bili i pratnja i vodiči tijekom njihova posjeta Bugarskoj. Toplu dobrodošlicu poželjela im je i Tihana Balija, drugi tajnik i kulturni ataše Veleposlanstva Republike Hrvatske u Bugarskoj.

U bogatom programu svečanosti povodom 95. obljetnice upriličenoj u Domu kulture i čitaonice „Sveti Ivan Rilski – 1922.“ nastupili su učenici osnovne i srednje škole te vokalni i plesni sastavi odraslih. Gledatelje su oduševili pjesmom i plesom njihova kraja, ali i modernim plesovima.

Tijekom boravka u Mramoru upriličen je susret naših

učitelja s učiteljima 175. osnovne škole „Vasil Levski“ u Mramoru te su dogovorene i prve aktivnosti koje će se provesti u cilju zblizavanja hrvatskih i bugarskih učenika i na kojima će se razvijati daljnja suradnja među ovim dvjema školama. Osim toga, predstavnici jaskanske osmoljetke posjetili su aulu Alma Mater Sveučilišta u Sofiji gdje im je domaćin bio Klemente Umberto, biotehnolog na Biološkom fakultetu Sveučilišta u Sofiji.

Učiteljima je također upriličen i stručan razgled Sofije od strane gđe Jankove nakon kojeg su, u pratnji načelnika Ivajla Ivanova i njegove supruge, posjetili Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Sofiji. U toplom su razgovoru s veleposlanicom Alajbeg naši učitelji imali priliku čuti zanimljive

podatke o Hrvatima u Bugarskoj te o mnogim aktivnostima koje organizira i provodi naše Veleposlanstvo s ciljem zblizavanja i produblivanja odnosa između ovih dviju prijateljskih država. ■



# IZLOŽBA NA TEMU „SVEMIR“ postavili su učenici koji uče hrvatski



Učenici 3. SŠ „Marin Drinov“ u Sofiji zajedno s djecom iz vrtića u općini Ilinden i ove su godine priredili zajedničku izložbu na temu „Svemir“ koja je službeno bila otvorena 3. travnja 2017. godine. Slike su izložene u Ruskom kulturnom centru u Sofiji. Izložba je bila prirodne tematike, uz stvaralačka i originalna umjetnička rješenja.

**Počasni gosti su bili prvi bugarski astronaut Georgi Ivanov, Tanja Ivanova, profesor s Instituta za svemirske tehnologije Bugarske akademije znanosti, te Nj.E. gđa Ljerka Alajbeg, veleposlanica Republike Hrvatske u Bugarskoj i gđa Tihana Balijski, drugi tajnik u Veleposlanstvu.**

„Marin Drinov“ je sofijska škola iz općine Ilinden s kojom Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Bugarskoj održava stalne i bliske odnose, budući da je to jedina škola u Bugarskoj gdje se kao izborni predmet uči hrvatski jezik. Trenutno se hrvatski uči u četiri razreda djece različitih uzrasta, uključujući i one najmlađe.

**Školske godine 2015./2016. uz potporu hrvatskog veleposlanstva u školi je opremljen moderni kabinet za učenje hrvatskog jezika.**

Izložba je protekla uz veliki interes od strane ostalih učenika i nazočnih gostiju. ■





# VELEPOSLANICA ALAJBEG PREDLOŽILA JE USPOSTAVLJANJE PRIJATELJSKE SURADNJE IZMEĐU VARNE I SPLITA



Veleposlanica Republike Hrvatske u Republici Bugarskoj, Nj.E. gđa Ljerka Alajbeg bila je 19. i 20. travnja 2017. u posjetu Varni, gdje se sastala s gradonačelnikom bugarske morskog prijestolnice Ivanom Portnihom.

Nakon upoznavanja s karakteristikama ovog, trećeg po veličini bugarskog grada, s hrvatske strane je predloženo uspostavljanje prijateljske suradnje s jednim od gradova u Republici Hrvatskoj, a s obzirom na mnogobrojne sličnosti, kao odgovarajući partner predložen je Split.

Veleposlanica Alajbeg izrazila je uvjerenje da bi oba grada mogla imati koristi od međusobne suradnje i razmjene iskustava, a Ivan Portnih je rekao da ciljana suradnja uvijek donosi puno više rezultata od formalnih odnosa. Dogovoreno je da se u proces uspostavljanja prijateljske suradnje krene nakon lokalnih izbora u Republici Hrvatskoj.

**Veleposlanica Alajbeg je skrenula pozornost na izvanredne odnose i veliku povezanost Hrvata i Bugara kroz povijest, te je izrazila želju za unaprjeđenjem ovih odnosa ne samo na nacionalnoj, već i na onim nižim, „kapilarnim“ razinama, jer upravo one najviše pridonose zblizavanju naroda.**

S namjerom da se široj bugarskoj publici prikaže bogatstvo i kompleksnost hrvatsko-bugarskih odnosa kroz stoljeća, dogovoreno je da se izložba „Jezik sveti mojih djedova – hrvatsko bugarske usporednice“ (početkom ožujka o.g. postavljena na Sofijskom sveučilištu „Sv. Kliment Ohridski“) tijekom 2017. godine postavi i u Varni.

Veleposlanica Alajbeg posjetila je i Park-muzej „Vla-

dislav Varnenčik“ posvećen u cijelosti bitci kod Varne 1444. godine (Bitka naroda), gdje se sukobila kršćanska vojska protiv otomanske, a na kršćanskoj strani sudjelovale su i hrvatske snage pod vodstvom bana Matka Talovca. Direktor Muzeja Marin Kostov osobno je dočekaio hrvatske goste te ih upoznao s eksponatima muzeja.

Dan ranije, 19. travnja 2017. u organizaciji MVP RB, u Gradskoj galeriji Varna održan je susret s odgovarajućim programom s predstavnicima predsjedavajuće države članice EU, Malte. Glavni gost bio je g. Edgar Preca, suprug predsjednice Malte, gđe Marie Louise Coleiro Preca. Sudjelovali su veleposlanici i diplomatski predstavnici DČ EU, te predstavnici gradskih vlasti i sveučilišta. ■





# BISERI HRVATSKE

*Hrvatska posjeduje dragocjeno bogatstvo od 1.185 sunčanih i slikovitih otoka i jedan od najljepših plažnih prostora na Starom kontinentu. Zemlja je destinacija koju obožavaju milijuni turista s različitih točaka na planetu.*

*Neovisno o tome da li ćete izabrati poznato hrvatsko ljetovalište Dubrovnik, nježnu Istru ili neki od ostalih slikovitih gradića razbacanih duž obale duge cijelih 1.777 km, Hrvatska će vas dočekati unikatnim povijesnim znamenitostima, fantastičnim plažama, mogućnostima za vodene sportove, prvorazrednim restoranima, raznolikim i intenzivnim noćnim životom.*

*Plave vode Jadranskog mora i nevjerojatni pogledi na stjenovitu i zelenu obalu pretvaraju Hrvatsku u zemlju san za mnoge.*

*George Bernard Shaw usklikne „Oni koji traže raj na zemlji, trebaju doći u Dubrovnik i vidjeti ga“. Pa i u druga mjesta u zemlji.*

*Bacimo pogled na neke od najlikovitijih plaža u Hrvatskoj.*



## ZLATNI RAT

Otok Brač je treći po veličini od dalmatinskih otoka i prvi od južnodalmatinskih. Zovu ga Biserom Jadrana. Najpoznatija je njegova trokuta plaža Zlatni rat koja se nalazi na njegovoj južnoj obali na zapadu od slikovitog gradića Bol. Ovdje kao da lebde duhovi starih Rimljana, a oni su znali što je lijepo. Između borova, na pozadini Vidove gore, najvišeg vrha na otocima, bjelasaju se ruševine iz rimskog doba. Još u 3. st. pr. Kr. ovaj otok postaje vlasništvo Rimske republike, a bio je i pod jurisdikcijom Mletačke republike.

Ova nevjerojatna plaža koja se zove Zlatni rat, uzak je šiljasti kopneni pojas koji se pruža oko 450 m u more. Izgledi su ovdje stvarno zapanjujući.



## PLAŽA BANJE

Dubrovnik je glasovit, osim po svemu ostalom, i po velikom broju neponovljivih plaža. Jedna od njih je Banje, prva među jednakima. Plaža je neslučajno omiljena među mnogim slavnim ljudima iz cijeloga svijeta, te pogodna za vodene sportove kao što su jet-ski i paraglajding. Nalazi se u južnom dijelu hrvatske obale, a smještena je istočno od Starog grada i stvarno uživa u ogromnoj popularnosti. Plaža je posuta sitnim šljunkom. Lokalni hoteli poznati su kao najbolji u Dubrovniku.

## SVETI IVAN

Sveti Ivan je glasovita plaža na otoku Cres ali je relativno nepristupačna što je čini još više očaravajućom. Nalazi se podno Lubenica, jedne stare i glasovite tvrđave sagrađene od kamena. Ovdje često pristaju čamci i jahte. Kopnom do plaže može se stići samo pješice, a u manje od sat vremena. Drugi način je morem... Pješaci prate crvene strelice koje vode do plaže sa snježnobijelim šljunkom i kristalno čistom vodom. Uspon natrag traje oko sat i pol.





### PUNTA RATA

Punta Rata je također poznata plaža koja se nalazi u gradiću Brela na oko 14 km sjeverno od Makarske na dalmatinskoj obali. Glasovita je po svojoj izvanrednoj ljepoti. Brela koja su opkoljena maslinicima i smokvama kao da čuvaju ovu blago nagnutu plažu. Punta Rata je pod nadzorom spasilaca, a to, uz sportske rekvizite i promenade duž koje su restorani i kafići, pretvara plažu u prvenstvenu destinaciju za obiteljski odmor.



### MAKARSKA

Makarsko primorje prostire se na oko 65 km od Makarske do Splita. U Makarskoj koja leži u podnožju planine Biokovo ima zaklonjen zaljev koji je opkoljen plažama. Središnja plaža smještena je duž sjenovite promenade s palmama gdje su moderni kafići, prvorazredni restorani i trgovine.

### DUBOVICA

Najveća se plaža na otoku Hvar zove Dubovica, a smještena je na poznatoj južnoj obali otoka. Nalazi se sasvim blizu Milne i zaklonjena je u zelenoj laguni koja graniči s nizom kamenih povijesnih kuća ugniježđenih u brežuljcima. Bistre i mirne vode jako su pogodne za ronjenje. ■

## DUBROVNIK JE PRVI TRGOVAČKI PARTNER ALI I KULTURNI POSREDNIK ZA BUGARSKU

Pomorska republika unosi svjetlo Renesanse u bugarsku kulturu

Svetoslav PINTEV

**U povijesnoj su literaturi temeljito opisani bugarsko-dubrovački odnosi u XIII. stoljeću utvrđeni dvama dragocjenima dokumentima – povelja iz 1230. godine koju je izdao car Ivan Asen Drugi i ugovor iz lipnja 1253. godine što ga je potpisao car Mihail Drugi Asen.**

Prvi dokument ima značajke poglavito trgovačkog sporazuma kojim se određuju i utvrđuju prava dubrovačkih trgovaca. U njemu su oni nazvani „voljenim gostima“, navedeno je da mogu trgovati po svim bugarskim krajevima i da im se svugdje mora pružati pomoć. Izričito se navodi da onaj tko im nanese štetu bit će smatran neprijateljem carstva. U povelji se također nabrajaju svi krajevi koji su uključeni u bugarsku državu u ono vrijeme, što je jedno svjedočanstvo koje je iznimno dragocjeno samo po sebi: Bdin, Braničevo, Beograd, Trnovo, Zagorje, Preslav, Kravunski kraj, Krnski kraj, Borujski kraj, Odrin, Dimotiku, Skopljanski kraj, Prilepski, Devolski kraj, Albaniju, Solun.

Trgovački odnosi između Dubrovnika i Drugim bugarskim carstvom uživaju ogromno zanimanje povjesničara. Manje su istraženi kulturni utjecaji u kasnije doba, a oni uopće nisu za omalovažiti pa čak su i važniji. Već prof. Bojan Penev piše u „Povijesti nove bugarske književnosti“: „Dubrovnik je bio posrednik između zapadne obrazovanosti i našega kulturna života. Prvi znatan utjecaj Zapada prodire u našu zemlju pomoću Dubrovnika koji je svoj razvoj doživio pod neposrednim djelovanjem talijanske Renesanse i zapadne humanističke kulture“.

A prof. Svetlozar Igov piše u svojoj studiji „Dubrovnik i bugarska kultura“, koju je predstavio na jednoj međunarodnoj znanstvenoj konferenciji godine 1988., da je „Dubrovačko-dalmatinska kultura odigrala ulogu ne samo predstraže zapadne kulture na Balkanu, već i predstraže slavenske kulture“. On navodi da je naročito rječit primjer „Kraljevstvo Slavena“ Mavre Orbinija. Ovo latinizirano ime, kao što je poznato, nosi Hrvat Mavar Orbin. On sebi stavlja za cilj obnoviti sjećanje na nekadašnju veličanstvenost Slavena kako bi je u cijelom njezinom sjaju prikazao Zapadu. Ovdje možemo govoriti o višefunkcionalnom značenju posredujuće dubrovačko-dalmatinske kulture. „Kasnije, kada se središte kulturnoga razvoja seli iz Dubrovnika i Dalmacije u kopnenu Hrvatsku, taj se „slovinski“ zanos pretvara u tzv. ilirsku ideju koja ima sličnu slavensku i integracijsku funkciju“. U dubrovačko-dalmatinskoj književnosti ima nemalo bugarskih likova. ■

## SANDRA PERKOVIĆ je najbolji športaš 2016.

Hrvatska je atletičarka Sandra Perković u 44. ispitivanju Bugarske novinske agencije (BTA) izabrana za najbolji sportaš na Balkanu u 2016. U tradicionalnom izboru sudjelovale su nacionalne agencije zemalja regije. Među troje nagrađenih našli su se atletičarka Ekaterini Stefanidi (Grčka) i Novak Đoković (Srbija), dok se jedina bugarka uključena u top deset plasirala na 9 mjesto.

26-godišnja je Perković dobila 82 boda u izboru nakon svoje posljednje jake sezone. U srpnju prošle godine osvojila je zlato u bacanju diska na Europskom prvenstvu u Amsterdamu, poslije toga je u kolovozu obranila titulu olimpijske pobjednice na igrama u Riu de Janeiru, a u rujnu trijumfira po 5. uzastopni put i u Dija-mantnoj ligi. ■



## Monika sanja o vrhuncu športa



Predstavljamo vam jednu iznimnu malu sportašicu, natjecateljicu u karateu iz Zagreba. Zove se Monika Jankov, rođena 11. veljače 2008. godine u Zagrebu.

Ona pohađa 3. razred OŠ „Dr. Ante Starčević“ u Dubravi. Mjeseca listopada 2016. Monika je počela trenirati karate u školi, te samo mjesec dana kasnije, nastupivši na natjecanju, osvojila svoj prvi žuti pojas.

Sada je djevojčičin san dostići vrhunac u športu, a mi iz našeg Društva želimo joj puno zdravlja, izvrstan uspjeh u školi, sretno djetinjstvo te puno sportskih uspjeha.



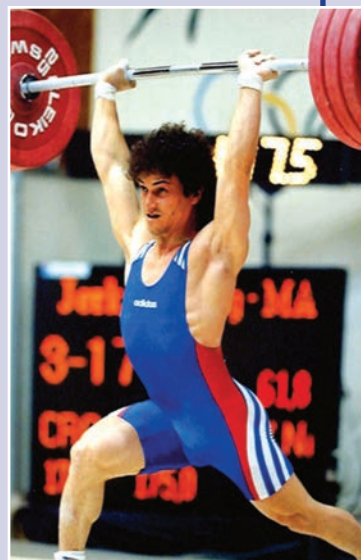
## SRETAN ROĐENDAN Nikolaju Pešalovu

Nikolaj Slavejev Pešalov bugarski je dizač utega koji nastupa za Hrvatsku od 2000. godine. Nakon pobjede na Europskom prvenstvu 1997. godine u Rijeci, Hrvatska, on ostaje u zemlji i stječe hrvatsko državljanstvo.

**Kulturno-prosvjetno društvo Hrvata u Bugarskoj mu čestita rođendan koji je 30. svibnja. Želimo mu puno sportskih uspjeha, krepko zdravlje i sve najbolje u osobnom životu.**

### NIKOLAJ PEŠALOV JE:

- Šest puta europski prvak.
- Dva puta dobitnik srebrne medalje na Europskom prvenstvu.
- Juniorski prvak svijeta.
- Dobitnik srebrne medalje na Svjetskom juniorskom prvenstvu.
- Dva puta juniorski prvak Europe (nastupao za Bugarsku).
- Drugo mjesto na Olimpijskim igrama – srebrna medalja u Barceloni 1992.
- Treće mjesto na Olimpijskim igrama – brončana medalja u Atlanti 1996. (nastupao za Bugarsku).
- Tri puta svjetski prvak
- Prvo mjesto na Olimpijskim igrama – zlatna medalja u Sydneyu 2000.
- Drugo mjesto na Olimpijskim igrama – srebrna medalja u Ateni 2004.
- Proglašen športašem Hrvatske godine 2000.



Dobio je Državnu nagradu za šport „Franjo Bučar“ 2000. godine. ■



# Nekoliko riječi o HRVATSKO-BUGARSKOM RJEČNIKU

Početak 90-ih godina 20. stoljeća radio sam za hrvatsku građevinsku tvrtku, koja je gradila zabavni centar u bugarskom crnomorskom ljetovalištu Albena. Tada sam osjetio veliku potrebu za hrvatsko-bugarskim rječnikom, jer su me stalno direktor i radnici pitali kako se nešto kaže na bugarskom, a nisam bio u stanju svima pomoći, jer sam bio na poslu. Odlučio sam sastaviti hrvatsko-bugarski rječnik ali nisam ni slutio koliki je to trud i koliko dugo će sve u svezi s tim potrajati. U stvari, to premašuje snage samo jednog čovjeka, ali nisam odustao.

**Godine 1993. počeo sam rad na rječniku koji je potrajao preko 15 godina.**

Nažalost, ni to vrijeme nije bilo dovoljno jer sam radio iznimno sam i u slobodnom vremenu. Zbog toga još uvijek vršim ispravke i dodajem nove riječi. Prigodom rada na rječniku koristio sam dvadesetak rječnika kojim sam raspolagao, a kasnije, krajem 90-ih godina, dobio sam i pristup Internetu, te sam imao prigodu koristiti još najmanje dvadesetak izvora. Najvažniji izvori na papiru bili su mi Hrvatsko-engleski rječnik Milana Drvodelića, Rusko-hrvatski rječnik Radoslava Poljanca, Oxford–Dudenov Englesko-hrvatski slikovni rječnik, Hrvatsko-slovenski rječnik Janka Jurančića itd., a najvažniji izvori na Internetu bili su mi tražilica Google na hrvatskom, Rječnička baza Hrvatskog jezičnog portala, Hrvatski jezični korpus, EUdictov Hrvatsko-engleski rječnik itd.

Kada sam 2008. godine završio prvu inačicu rječnika, pokušao sam naći sponzora koji bi mi pomogao



izdati ga na papiru. Ta potraga za sponzorom još uvijek traje ali već skoro deset godina rezultat je nulti. Zbog toga sam počeo nuditi elektroničko izdanje koje je dosada ostvarilo stotinjak prodaja. Nekoliko puta sam prodao i kopiju rječnika ispisanu na pisaču, a stavljenu u registrator.

**Taj je rječnik prvi hrvatsko-bugarski rječnik u zadnjih 160 godina i prema tomu nema pretenzija biti sveobuhvatan i iscrpan. On sadrži oko 53 tisuće natuknica.**

Riječi su navedene pojedinačno, abecednim redom. Kako bi se što potpunije i točnije odredilo znače-

nje nekih riječi, dodani su ilustrativni primjeri s prijevodom. To su fraze, idiomi, uzrečice itd. Značenje većine riječi određuje se oznakom stručnog ili znanstvenog područja iz kojeg je riječ uzeta, npr. iz fizike, kemije, biologije itd. Daju se i stilske oznake, npr. da li je riječ zastarjela, da li se koristi u običnom govoru, da li je to vulgarni izraz itd.

**Često se pojedina značenja riječi pojašnjavaju u zagradi. Ako riječ ima nekoliko različitih značenja, ona se u prijevodu odvajaju točkom i zarezom. Upućivanjem na natuknice izbjegnuta su ponavljanja kako bi uštedjeli prostor.**

Taj se pristup primjenjuje pretežno u slučajevima kada se riječ koristi samo u srpskom ili kada je riječ stranog podrijetla, a postoji hrvatska riječ, odnosno kada se pojedina riječ rjeđe rabi. Vrste riječi su određene (npr.: pridjev, prilog, broj itd.), pri čemu kod imenica određen je rod, a kod glagola se navodi da li je prijelazan, neprijelazan ili povratan. Kod većine riječi stranog podrijetla navodi se jezik iz kojeg posuđenica potječe. Uz prijevod naziva različitih životinja i biljaka ponekad se daje i latinski naziv za točnije određenje značenja. ■

**Harry STOJANOV**

**Ako imate pitanja ili želite da naručite hrvatsko-bugarski rječnik u .pdf datotekama, slobodno možete kontaktirati sastavljača rječnika na e-mail adresu [softis@softisbg.com](mailto:softis@softisbg.com)**

**U polje „Predmet“ (Subject) navedite „Hrvatsko-bugarski rječnik“.**

**Više informacija o rječniku možete naći na adresi:**

**<http://softisbg.com/library/rjecnik.htm>**

